

Handläggare
Tove Ahner
Telefon: 08-508 36 220

Till
Äldrenämnden
Den 20 oktober 2020

Skrivelse om aktiviteter för Stockholms äldre för att motverka social isolering

Svar på skrivelse från Jan Valeskog m.fl. (S)

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Patric Rylander
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

I skrivelsen till kommunstyrelsen om aktiviteter för Stockholms äldre för att motverka social isolering av Jan Valeskog m.fl. (S) beskrivs hur människor över 70 år blivit alltmer socialt isolerade under pandemin. De som tidigare besökt stadens simhallar, gym, bibliotek har inte längre möjlighet att göra det. Mot bakgrund av restriktionerna och de följder de får för riskgrupperna vill skribenterna att stadens berörda förvaltningar ges i uppdrag att se över vilka möjligheter som, i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer, kan ges till dessa grupper.

Äldreförvaltningen har under våren sammanställt utskick med tips, information och förslag till förebyggande verksamheter om hur aktiviteter kan genomföras på ett säkert sätt utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Verksamheterna har även uppmuntrats till att fortsätta utveckla digitala möten med de äldre för att minska ofrivillig ensamhet. Under våren och sommaren har ett flertal stadsdelsförvaltningar anordnat utomhusaktiviteter under säkra former. Utöver det har några stadsdelsförvaltningar påbörjat arbetet med att erbjuda seniorer digitala fixare som kan hjälpa dem i hemmet med digitala aktiviteter.

Bakgrund

Den 11 mars 2020 deklarerade WHO att covid-19 är en pandemi som kommer att drabba alla världsdelar och de flesta länder. Då hade redan Sverige och många andra länder infört rekommendationer som bland annat innebar social distans.

För personer 70 år och äldre och andra som ingår i riskgrupper är rekommendationerna mer omfattande. De bör undvika att träffa sina närstående och vänner, undvika att gå ut och handla och undvika att vistas i sammanhang som innebär möten med andra människor. Den positiva betydelsen av att delta i sociala sammanhang och att vara aktiv är idag väl känd. Att umgås med andra, både direkt och i mer indirekta former medför delaktighet och stärker det psykiska måendet. Inga eller få sociala kontakter eller att inte vistas i sociala sammanhang är en riskfaktor för psykisk ohälsa.

Kommunstyrelsen har remitterat skrivelsen om aktiviteter för Stockholms äldre för att motverka social isolering av Jan Valeskog m.fl. (S) till stadsledningskontoret och äldrenämnden. Remissvaret ska vara Kommunstyrelsen tillhanda senast den 10 november 2020.

Ärendet

I skrivelse till kommunstyrelsen om aktiviteter för Stockholms äldre för att motverka social isolering av Jan Valeskog m.fl. (S) beskrivs hur livet för människor över 70 år har förändrats i och med coronaviruset. De som tidigare besökt stadens simhallar, gym, bibliotek har inte längre möjlighet att göra det. Mot bakgrund av restriktionerna och de följder de får för riskgrupperna vill Jan Valeskog m.fl. att stadens berörda förvaltningar ges i uppdrag att se över vilka möjligheter som, i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer, kan ges till dessa grupper. Bland annat föreslås att stadens gym och simhallar öppnar tidigare någon dag i veckan för särskilda målgrupper. Biblioteken föreslås utöka eller avsätta särskilda tider för målgruppen där även utbildning ingår för att öka den digitala kompetensen hos målgruppen. En fråga ställs också om staden kan stödja PRO eller SPF i att anordna promenader, gympapass eller coronasäkrade mötesplatser utomhus.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 14 oktober 2020. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 13 oktober 2020 och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 15 oktober 2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag

De öppna verksamheterna i Stockholms stad vänder sig till alla som är 65 år och äldre. Deras breda utbud med allt från gymträning till föreläsningar och caféverksamhet lockar många seniorer till mötesplatser, aktivitetscenter och seniorgym. När dessa öppna verksamheter stängdes ner i mars innebar det att många seniorer tappade ett socialt sammanhang. Under maj månad började några verksamheter planera för utomhusaktiviteter under säkra former. Som stöd i deras planering sammanställde äldreförvaltningen ett utskick med tips och information både utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer och utifrån stadens smittförebyggande rutiner. Förslag gavs även på hur aktiviteter kan genomföras på ett säkert sätt för alla närvarande. I utskicket uppmuntrades verksamheterna även att fortsätta utveckla digitala möten med de äldre för att minska ofrivillig ensamhet.

Äldreförvaltningen har även tagit fram ett stödmaterial till stadens öppna verksamheter för att öka den digitala kompetensen bland äldre. I materialet visas hur digitala lösningar kan användas för att handla mat och medicin och hur sociala kontakter kan ske. Några stadsdelsförvaltningar har påbörjat arbetet med att utforma tjänster som digitala fixare. Vid hembesök hemma hos de äldre ska de lära ut t.ex. hur man ordnar ett bank-id, surfar, använder Facetime och Zoom utifrån individuella önskemål och behov.

Under april och maj 2020 gjorde äldreförvaltningen lägesbeskrivningar utifrån de öppna verksamheternas egna beskrivningar av sin aktuella situation. Resultatet visar att alla verksamheterna i någon form stödjer besökare genom telefonsamtal, sms-kontakt, via lokal facebook-sida och genom brevutskick. De tipsar bland annat om utegym, matbutiker som har hemkörning och vilket digitalt kulturutbud som finns. Några verksamheter erbjuder promenader under säkra former med en senior i taget. Även samordning av matinköp med hjälp av volontärer anordnas. Vid kontakten med verksamheterna i maj hade även flera stadsdelsförvaltningar börjat planera för utomhusaktiviteter under våren och sommaren. Under sommaren har ett flertal stadsdelsförvaltningar anordnat utomhusaktiviteter under säkra former.

Idrottsförvaltningen planerar bland annat hur simhallarna kan anpassa utbud och aktiviteter till personer 70 år och äldre med start under hösten 2020. En simhall kommer snart att starta upp det populära passet Morgonklubb senior. Några av simhallarnas

utomhuspass har till största del besökts av seniorer under sommaren.

Kulturförvaltningen planerar att i oktober 2020 börja med selektiva öppettider för personer 70 år och äldre, på de flesta bibliotek i staden. I övrigt har biblioteken under pandemin erbjudit tjänster för riskgrupper som utökad Boken kommer-service, bokkassar med utvalda böcker, kallat Take away, som en snabb service och för att undvika trängsel i biblioteken. De erbjuder även beställning av böcker via e-post eller telefon samt att det finns digitala evenemang som bokcirklar, språkcafé och litteratursamtal. Biblioteken erbjuder även digital supporthjälp, som startades under pandemin, för de som har dator och uppkoppling hemma. De har även IT-värdar som coachar digitalt främst för att stötta äldre att utföra bankärenden digitalt.

Sammanfattningsvis pågår insatser för att motverka social isolering och uppmuntra till aktivitet och rörelse för äldre i Stockholm. Budgetuppgiften att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre och att minska psykisk ohälsa är pågående uppgift som även fasar in i de åtgärder som behöver göras för de äldre som upplever isolering i samband med pandemin.

Bilaga

Skrivelse till kommunstyrelsen om aktiviteter för Stockholms äldre för att motverka social isolering av Jan Valeskog m.fl. (S)